

Zondag 23 november – gedachteniszondag

Op deze morgen, eind november is het de laatste zondag van ons kerkelijk jaar. Vanaf volgende week breekt de Adventsperiode aan en richten we ons op de komst van het Licht in de wereld, op het Kerstfeest, het Christusfeest. En nu het jaar tot voleinding is gekomen, kan het haast niet anders of we kijken terug. Terug naar het afgelopen jaar, terug naar alles wat daarin gebeurde. En onvermijdelijk, we willen en kunnen niet anders, denken we dan juist op deze laatste zondag aan allen die we dit jaar verloren aan de dood. Het is haast alsof we een balans opmaken. En de trieste uitkomst lijkt dan die lijst met namen te zijn. Namen met gezichten, handen die we vasthielden, woorden die we nog steeds horen. Ieder met een eigen verhaal, met een eigen geschiedenis.

En het zijn niet alleen hun namen, het zijn ook anderen die hier vandaag niet bij name genoemd worden, maar aan wie ieder van ons ongetwijfeld aan zal denken. Gelukkig zijn er ook veel mooie herinneringen en kan vaak de dankbaarheid overheersen voor een rijk leven. En we hoeven dit gedenken niet alleen te doen en juist nu zoeken we –met elkaar- ook Gods aanwezigheid hierin. In het vertrouwen dat al die namen toch in Gods eigen handpalm geschreven staan. Daarom hebben we de naamkaarsen aangestoken aan het Licht van de Paaskaars.

Een licht dat voor alles symbool staat voor Gods liefde door de dood heen en dat hier zondag aan zondag brandt om ons daar aan te herinneren.

En op deze zondag hebben we angstaanjagende beelden gehoord. Uit Jezus' rede over de laatste dingen. De zon zal verduisterd worden, de maan geen licht meer geven. Alle volken zullen de Mensenzoon zien komen op de wolken van de hemel.

Het zijn sterke beelden die ons vanmorgen ter ore komen. Beelden die de generaties hebben overleefd.

Beelden ook die mensen van alle eeuwen hebben getroost. Ooit komt de Mensenzoon en zullen dood en verdriet niet meer zijn.

Dan zullen de tranen van onze ogen worden weggewist. En mensen worden verzameld uit alle hoeken van de aarde.

Een troostrijke belofte in krachtige beelden. Maar het zijn—in alle eerlijkheid—ook beelden die mensen schrik hebben aangejaagd.

Vooraf in het gedeelte dat aan onze lezing voorafgaat staat ook veel gruwelijks. Oorlogen en geruchten van oorlogen. Koninkrijk zal opstaan tegen koninkrijk. Er zullen hongersnoden zijn, en de aarde zal beven. Dan zal het einde nabij zijn. Veel mensen herkennen in die tekenen juist onze eigen tijd. Er is oorlog, geweld in zoveel delen van de wereld.

En de aarde beeft, steeds weer. In sommige landen letterlijk, in ons eigen leven soms figuurlijk.

Het zijn krachtige beelden in die rede over de laatste dingen. En het zijn ook herkenbare beelden.

Oorlogen zijn er altijd geweest en zullen er altijd zijn. Aardbevingen zijn er in niet alleen in onze dagen. En koninkrijk dat opstaat tegen koninkrijk, het is helaas van

alle tijden. Het roept de vraag op hoe je deze rede van Jezus nu moet lezen?

Deze woorden zijn, denk ik, niet los te zien zijn van de mensen tot wie ze gesproken zijn, voor wie de evangelist ze opschreef.

Want de lezers voor wie Mattheüs schrijft, zijn christenen van de tweede en derde generatie. En zij ervaren de verdrukkingen waarover Jezus spreekt dagelijks aan den lijve. Ze werden geminacht en gehaat. Ze werden vervolgd en terechtgesteld op de pleinen van dorpen en steden. Het was donker om hen heen. Alsof de zon verduisterd was, en de maan geen licht meer gaf. Juist zij zullen in hun zorg en angst, houvast en troost gevonden hebben in de woorden van Jezus.

Als we de tekenen van de tijd om ons heen zien: vogelgriep, ebola, vluchtelingen..... Als zich boven ons eigen leven zwarte wolken samenpakken. Dan zoeken we houvast en dat houvast kunnen we misschien vandaag wel vinden in de woorden van Paulus, die we hebben gehoord.

Wat mij zo raakt in die tekst is een zekere zorgeloosheid van Paulus. Hij schrijft: Als God voor ons is, wie en wat zal tegen ons zijn? Hoe zal God die zijn eigen Zoon niet heeft gespaard maar omwille van ons allen heeft prijsgegeven, met hem ook niet alles schenken?

Want als God ons samen met Jezus alles schenkt, waar tobben we dan nog over? Maakt u geen zorgen voor de dag van morgen, zo lijkt Paulus te zeggen. Wat een

heerlijke geruststellende woorden. Maar tegelijk heb ik toch ook wel moeilijk met die woorden. Want als we om ons heen kijken, ons eigen leven bezien, dan is het toch niet zo dat mensen die geloven altijd geluk hebben in het leven?

Ook christenen worden getroffen worden door ziekte, verdriet. Dan is die tekst van Paulus wel mooi , maar niet gemakkelijk. Toch heeft Paulus heeft toch enig recht van spreken. Hij heeft het een en ander meegemaakt. Hij weet als geen ander dat het geloof in Jezus geen succes oplevert in de wereld waarin we leven. Juist niet.

Was hij farizeeër gebleven, dan had hij een mooie carrière kunnen maken in de synagoge, alom gevierd als een bekwaam theoloog. Maar door zijn overgang naar het christelijk geloof heeft Paulus veel te lijden gehad van de mensen. Hij spreekt hier over tegenspoed, ellende, honger, armoede, vervolging, honger, gevaar, het zwaard.

Daarom, als juist hij zegt dat hij van niemand iets heeft te vrezen en dat God in Jezus alle dingen aan hem schenkt, dat hij ondanks alles niets tekort komt, dan geeft dat wel te denken, dan maakt dat wel indruk.

Niets kan ons scheiden van Gods liefde. Die bemoediging, die zekerheid, dat vertrouwen hebben wij hard nodig. Want het leven van kinderen van God gaat lang niet altijd voor de wind. Want:

“De mensen hebben zorgen. Het brood is duur, het lichaam zwaar. En wij verslijten aan elkaar. Wie kent de dag van morgen? De dood komt lang verwacht.”

Beeldend schetst Huub Oosterhuis in het lied dat we na de eerste lezing zongen, de donkere kanten van het leven: de bezorgdheid die het bestaan dikwijls tekent, honger/geldzorgen waar zo velen in deze wereld mee kampen, de kwetsbaarheid van ons lichaam, de keren dat wij elkaar als mensen kwetsen en beschadigen en – tenslotte – de dood die altijd in onze levens aanwezig is, soms ver weg en soms opeens schokkend dichtbij.

Een mens te zijn op aarde, dat betekent weet hebben van onze sterfelijkheid. Wat dat betreft komt de dood inderdaad lang verwacht, ook als zij ruw en veel te vroeg ingrijpt in onze levens. Van jongs af aan weten we dat we eens moeten sterven.

Wij weten dat we sterfelijk zijn en die wetenschap valt ons niet altijd gemakkelijk. Het vervult mensen soms met angst en waar de dood heeft ingegrepen in het leven moeten nabestaanden verder met gemis en verdriet, soms zelfs met woede of onbegrip. En ook waar mensen oud geworden zijn, is loslaten lang niet altijd gemakkelijk. Het leven is dikwijls te kort en aan het eind wacht onverbiddelijk de dood. Zo worstelen wij met onze sterfelijkheid en lijden wij aan het afscheid van het leven. Het bewustzijn van de altijd naderende dood is dikwijls pijnlijk en tegelijk zijn wij als mensen begenadigd. Want juist door dit besef zijn we in staat gesteld van dag tot dag bewust te leven. Doordat we weten dat het aardse leven niet eeuwig duurt is het zinvol ons bestaan zorgvuldig in te vullen, van elke dag iets goeds te maken en, als het mogelijk is, onze fouten en ruzies bij te leggen voor het donker wordt.

Sta elke dag stil bij het leven dat je gegeven is. Zie wat er wel en wat er niet toe doet,. Een mens te zijn op aarde. Wat betekent dat?

Het belangrijkste antwoord op die vraag is het antwoord dat wij geven met ons eigen leven. Ieder van ons is een antwoord, een waardevol antwoord op de vraag naar de zin van het bestaan.

Vandaag denken wij aan al die mensen die hun eigen antwoord gegeven hebben en die ons op die manier waardevolle bagage hebben gegeven voor ons leven. De herinnering aan hen is een schat vol wijsheid.

En ik hoop dat wij daar met dankbaarheid en liefde mee verder kunnen in het leven. Want het houdt vandaag niet op bij gedenken, bij terugkijken. Wij staan in het leven en worden daarin opgeroepen steeds ook de blik vooruit te werpen, om vanuit het verleden, en met de voeten stevig in het hier en nu, te werken aan een goede toekomst voor onszelf en voor elkaar. En daarom vind ik het ook altijd weer mooi dat wij onze overledenen gedenken op deze zondag, op de drempel naar de Adventstijd, de tijd van verwachting.

Met onze pijn en ons verdriet, met het gemis, in de begrensdheid van dit bestaan, mogen wij leven als hoopvolle mensen, gedragen door God en door elkaar.

Dat wij zo verder kunnen gaan, omringd door Gods liefde en licht.

Hillegonda Ploeger, Gereformeerde Kerk Loosdrecht